



# Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв



## КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

### Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: Основи вокально-хорової техніки

Рівень вищої освіти: перший /бакалаврський/ рівень

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Назва освітньо-професійної програми: Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.mfkukim.mk.ua/course/view.php?id=729>

Рік навчання: II Семестр: III-IV

Викладач: Кедіс О. Ю. (лекції, підсумковий контроль), (практичні, індивідуальні)

### Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Основи вокально-хорової техніки є вибірковою освітньою компонентою навчального плану як вибіркова складова, що дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію. Після вибору для студента ця дисципліна стає обов'язковою і спрямовано на виховання у майбутніх фахівців єдності вокально-технічного, художньо-виконавського та педагогічного компонентів під час професійного становлення.

**Мета:** виховання у майбутніх фахівців єдності вокально-технічного, художньо-виконавського та педагогічного компонентів під час його професійного становлення

### Завдання курсу:

- вдосконалення оволодінням вокально-технічними навичками до яких входить:
- розвиток діапазону;
- опора дихання;
- поєднання головного та грудного регістрів;
- професійне виконання вокальних творів.

**Предметом** навчальної дисципліни є підготовка артиста хору у мистецьких вищих навчальних закладах, практична робота у народному хорі, систематизація знань, умінь та практичних навичок.

### Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
4	120	46	74	іспит

## Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка (бали)
<p><i>Тема 1.1. Гортань в співі.</i> Опанування навичками формування співацького звуку. Положення гортані в спокої, розмові та співі. Зміщення гортані та довжина рупора. Зміщення гортані та змінність тембру голосу. Робота гортані та голосових складок. Відчуття гортані в співі. В процесі навчання співу питання положення гортані завжди тісно пов'язане з формуванням вокальної техніки, яка ґрунтується на раціональному використанні фізіології людини в її найдоцільнішому аспекті функціонування. Багаточисленні спостереження вчених за роботою голосового апарата в процесі фонації (співу) дозволяють стверджувати, що якість звучання голосу не пов'язане безпосередньо з позицією гортані: високоякісне звучання можна спостерігати і при низькій, і при підвищеній гортані. Кожний тип голосу користується в співі визначеною довжиною ротоглоткового каналу (надставна трубка), тобто, визначеною ємністю резонаційних порожнин, власне, даною від природи будовою гортані. Положення гортані в спокої, розмові та співі. Зміщення гортані та довжина рупора. Зміщення гортані та змінність тембру голосу. Робота гортані та голосових складок. Відчуття гортані в співі.</p>	10	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	20	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 1.2. Голосові реєстри.</i> Опанування навичками формування співацького звуку. Поняття реєстр. Три види реєстрів. Перехідні звуки. Прийоми згладжування та вирівнювання реєстрів.</p>	10	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	20	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
	60		Всього: 100*0,25	25
Вид підсумкового контролю:	Іспит	Форма	Практичне завдання	75

		контролю		
			Загальний підсумок	100
Тема 2.1. Прикриття звуку. Робота над прикриттям звука. Тембри прикритого звучання. Вправи на перехідний регістр на голосну «У». Спів голосної «А» в позиції звучання голосної «О».	13	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	17	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
Тема 2.2. Атака звуку. Атака звуку та її види. Механізм виникнення різних атак. Вправи для відпрацювання м'якої, твердої та придихової атаки. М'яка атака звуку як основа вокалізації.	13	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	17	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
	60		Всього: 100*0,25	25

### Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення Microsoft Word, Microsoft Power Point, Sibelius, Sound Forge PRO для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

#### Основна

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка. (Сольний спів) : підручник / В. Г. Антонюк. – Київ : ВІПОЛ, 2007. – 173 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посібник / В. Г. Антонюк. – Київ : Українська ідея, 2000. – 68 с.
3. Аспелунд Д. Л. Развитие певца и его голоса : учебное пособие / Д. Л. Аспелунд. – Издание 3-е, стереотипное. – Санкт-Петербург : Лань : Планета музыки, 2017. – 178 с.
4. Байкін В. Л. Словник хормейстера : посібник / В. Л. Байкін. – Київ, 2012. – 31 с.
5. Бенч-Шокало О. Г. Український хорівий спів : актуалізація звичаєвої традиції : навч. посібник / О. Г. Бенч-Шокало. – Київ : Укр. Світ, 2002. – 439 с.
6. Бриліна В. Л. Вокальна професійна підготовка вчителя музики : метод. посібник / В. Л. Бриліна, Л. М. Ставінська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 96 с.
7. Варламов А. Е. Полная школа пения : учеб. пособие / А. Е. Варламов. – СПб :

- Лань, 2012. – 120 с.
8. Василенко Ю. С. Голос. Фонологические аспекты / Ю. С. Василенко. – Москва : Энергоиздат, 2002. – 480 с.
  9. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва : підручник / Б. П. Гнидь ; М-во культури і мистецтв України, НМАУ України ім. П. І. Чайковського. – Київ : НМАУ, 1997. – 320 с.
  10. Гобдич М. М. Фах. Фах (диригування). Фах (диригування/спів) : метод. вказівки з виконання практич. занять / М. М. Гобдич, О. І. Дондик, Д. В. Виноградча ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв., Фак. муз. мистецтва. – Київ : Ліра-К, 2017. – 63 с.
  11. Гонтаренко Н. Б. Сольное пение. Секреты вокального мастерства / Н. Б. Гонтаренко. – Изд. 3-е. – Ростов на Дону : Феникс, 2007. – 155 с.
  12. Гулеско І. Національний хорівий стиль : навч. посібник / І. Гулеско. – Харків : ХДК, 1994. – 108 с.
  13. Далецкий О. В. Обучение певца-любителя : учеб. пособие / О. В. Далецкий. – Москва, 1990. – 75 с.
  14. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики / Л. Б. Дмитриев. – Москва : Музыка, 2000. – 368 с.
  15. Дорофеева В. Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія / В. Ю. Дорофеева ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 188 с.
  16. Дряпіка В. І. Розкриваючи світ джазу, рок і поп-музики : книга-для вчителя / В. І. Дряпіка. – Кіровоград, 1997. – 184 с.
  17. Живов В. Л. Хоровое исполнительство. Теория. Методика. Практика : учеб. пособие / В. Л. Живов. – Москва : Владос, 2003. – 272 с.
  18. Заболотний І. П. Основы хорознства : навч. посібник / І. П. Заболотний. – Суми : Мрія-1, 2016. – 180 с.
  19. Зиновьева Л. П. Вокальные задачи ауттакта в хоровом дирижировании / Л. П. Зиновьева. – СПб. : Композитор, 2007. – 152 с.
  20. Исаева И. О. Эстрадное пение. Экспресс-курс развития вокальных способностей / И. О. Исаева. – Москва : АСТ: Астрель, 2007. – 319 с.
  21. Колодуб І. С. Теорія вокального мистецтва / І. С. Колодуб. – Харків : Промінь, 1996. – 120 с.
  22. Коломоєць О. М. Хорознство : навч. посібник / О. М. Коломоєць. – Київ : Либідь, 2001. – 168 с.
  23. Кузнецов Ю. М. Практическое хороведение / Ю. М. Кузнецов. – Москва : Спутник, 2009. – 362 с.
  24. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності / Я. С. Кушка. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
  25. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – Київ : Музична Україна, 1986. – 96 с.
  26. Маслій К. С. Виховання голосу співака : навч. посібник / К. С. Маслій. – Рівне : Ліста, 1996. – 120 с.
  27. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению : учеб. пособие / А. Г. Менабени. – Москва : Просвещение, 1987. – 95 с.
  28. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : [навч. посібник] / Н. С. Можайкіна. – Київ : Ліра-К, 2016. – 215 с.
  29. Морозов В. Искусство резонансного пения / В. Морозов. – Москва : Искусство

и наука, 2002. – 496 с.

- 30.Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / заг. ред. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра -К, 2020. – 204 с.
- 31.Народна пісенна творчість в Україні : навч. посібник / уклад. А. С. Пастушенко [та ін.]. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. – 304 с.
- 32.Осеннева М. С. Хоровой класс и практическая работа с хором : учеб. пособие / М. С. Осеннева, В. А. Самарин. – Москва : Академия, 2003. –192 с.
- 33.Основи хорового диригування : навч. посібник / [уклад. О. В. Прокулевич] ; МОН України [та ін.]. – Умань, 2016. – 140 с.
- 34.Откидач В. Естрадный спів і шоу-бізнес : навч.-метод. посібник / В. Откидач. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 368 с.
- 35.Петрушенко С. О. Формування технічних навичок в класі хорового диригування / С. О. Петрушенко, Г. Г. Васильєва. – Миколаїв, 1998. – 48 с.
- 36.Романова Л. В. Школа эстрадного вокала : учеб. пособие / Л. В. Романова. – СПб : Лань, 2007. – 40 с.
- 37.Романовский Н. В. Хоровой словарь / Н. В. Романовский. – Москва : Музыка, 2005. – 230 с.
- 38.Самарин В. Хороведение и хоровая аранжировка : учеб. пособие / В. Самарин. – Москва : Академия, 2002. – 352 с.
- 39.Семенюк В. О. Хоровая фактура. Проблемы исполнительства. – Москва : Композитор, 2008. – 328 с.
- 40.Сінельніков І. Г. Методика роботи з фольклорним колективом : навч. посібник / І. Г. Сінельніков ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 234 с.
- 41.Словарь музыкальных терминов / сост. Е. А. Яных. – М. : АСТ; Донецк : Агата, 2009. – 320 с.
- 42.Смирнова Т. А. Хорознаводство (Історія, теорія, методика) : навч. посібник / Т. А. Смирнова ; МОН України [та ін.]. – Вид. 3-тє, допов. – Харків : Федорко, 2018. – 212 с.
- 43.Сучасне вокальне мистецтво в Україні : кол. монографія / [ред.-упоряд. В. В. Сінельникова, А. Б. Попова]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 252 с.
- 44.Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : монографія / В. М. Тормахова ; М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 204 с.
- 45.Юцевич Ю. Є. Музыка : словник-довідник / Ю. Є. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2003. – 352 с.
- 46.Юшманов В. И. Вокальная техника и её парадоксы / В. И. Юшманов. – СПб : ДЕАН, 2002. – 128 с.

#### Допоміжна

1. Анализ вокальных произведений : учеб. пособие / ред. О. П. Коловский. – Ленинград : Музыка, 1988. – 352 с.
2. Богданова Т. С. Основы хороведения : учебное пособие / Т. С. Богданова. – Минск : БГПУ, 2009. – 132 с.
3. Бормотов В. Н. Дирижер-аккомпаниатор : пособие / В. Н. Бормотов. – Гродно : ГрГУ, 2007. – 146 с.

4. Виноградов К. П. Работа над дикцией в хоре / К. П. Виноградов. – Москва : Музыка, 1967. – 103 с.
5. Витт Ф. Ф. Практические советы обучающимся пению / Ф. Ф. Витт. – Ленинград : Музыка, 1968. – 63 с.
6. Гобдич М. М. Хоровий клас (творчий колектив) : метод. вказівки з виконання практич. занять / М. М. Гобдич, Н. О. Якобенчук, І. Є. Лебедкіна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 42 с.
7. Голубев П. В. Поради молодим педагогам-вокалістам. – Київ : Музична Україна, 1983. – 80 с.
8. Гулеско И. И. Хоровая литература. Новые жанрово-стилевые процессы в хоровой музыке 60-80-х гг. : учеб. пособие / И. И. Гулеско. – Харьков, 1991 – 90 с.
9. Дем'янюк Н. Ю. Хрестоматія з диригування хором : навч. посібник Ч. II / Н. Ю. Дем'янюк. – Полтава, 2009. – 151 с.
10. Дмитриевский Г. А. Хороведение и управление хором / Г. А. Дмитриевский. – Москва : Лань, 2007. – 112 с.
11. Дыганова Е. А. Самостоятельная подготовка студента музыканта к практической работе с хором : учебно-методическое пособие / Е. А. Дыганова. – Казань, 2011. – 52 с.
12. Егоров А. М. Гигиена голоса и его физиологические основы / А. М. Егоров. – Москва : Музгиз, 1970. – 172 с.
13. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки / Д. Євтушенко. – Київ, 1987 – 187 с.
14. Живов В. Исполнительский анализ хорового произведения / В. Живов. – Москва : Музыка, 1987. – 95 с.
15. Ильин В. П. Очерки истории русской хоровой культуры. Вторая половина XVII – начало XX века / В. П. Ильин. – СПб : Композитор, 2007. – 376 с.
16. Клитин С. Эстрада: проблемы теории, истории и методики / С. Клитин. – Ленинград : Искусство, 1987. – 190 с.
17. Колесникова Н. А. Основы теории и методики обучения дирижированию : учеб.- метод. пособие / Н. А. Колесникова ; Владим. гос. ун-т. – Владимир : ВлГУ, 2012. – 351 с.
18. Конников А. П. Мир эстрады / А. П. Конников. – Москва : Искусство, 1980. – 272 с.
19. Краснощеков В. Технические и художественные приемы работы с самодеятельным хором : учеб. пособие / В. Краснощеков. – Москва : Музыка, 1980. – 84 с.
20. Лащенко А. П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития / А. П. Лащенко. – Київ : Музична Україна, 1989. – 136 с.
21. Люш Д. В. Развитие и сохранение певческого голоса / Д. В. Люш. – Київ : Музична Україна, 1988. – 144 с.
22. Мартинюк А. К. Диригування : навч. посібник / А. К. Мартинюк. – Мелітополь, 1996. – 125 с.
23. Микиша М. В. Практичні основи вокального мистецтва / М. В. Микиша. – Київ : Музыка, 1985. – 114 с.
24. Молдавин М. І. Народний підголосковий спів / М. І. Молдавин. – Москва : Музична Україна, 1980. – 86 с.
25. Назайкинский Е. В. Звуковой мир музыки / Е. В. Назайкинский. – Москва :

- Музыка, 1988. – 254 с.
26. Назаренко И. К. Искусство пения И. К. Назаренко. – Москва : Музыка, 1968. – 624 с.
  27. Огороднов Д. Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе / Д. Е. Огороднов. – Киев : Музична Україна, 1989. – 165 с.
  28. Орлова Н. П. Хорове диригування : навч.-метод. посібник / Н. П. Орлова. – Київ : КДУКМ, 2000. – 147 с
  29. Падалко Л. Виховання ансамблю в хорі. / Л. Падалко. – Київ, 1969. – 172 с.
  30. Ровнер В. Е. Вокальний ансамбль / В. Е. Ровнер. – Ленинград : Музыка, 1977. – 62 с.
  31. Сенченко Л. Формування хорового мислення диригента / Л. Сенченко. – Рівне: РДІК Ліста, 1998. – 128 с.
  32. Стулова Г. П. Теория и практика работы с детским хором : учеб. пособие / Г. П. Стулова. – Москва : Владос, 2002. – 176 с.
  33. Стулова Г. Хоровой класс / Г. Стулова. – Москва, 1988. – 126 с.
  34. Шамина Л. Работа с самодеятельным хоровым коллективом / Л. Шамина. – Москва, 1988. – 175 с.
  35. Якобенчук Н. О. Диригентсько-хоровий практикум (академічний хор) : практикум / Н. О. Якобенчук, А. М. Карпінєць, Н. М. Комаренко. – Київ : Ліра-К, 2017. – 56 с.

### **Інформаційні ресурси в Інтернеті**

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів) [Електронний ресурс] : підручник / В. Антонюк. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk722654.pdf>. – Назва з екрана.
2. Живов В. Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика. Практика [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В. Л. Живов. – Режим доступа : <https://rucont.ru/efd/639063>. – Назва з екрана.
3. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению : учеб. пособие [Электронный ресурс] / А. Г. Менабени. – Режим доступа : <http://aperock.usoz.ru/load/24-1-0-3268>. – Название с экрана.
4. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу [Електронний ресурс] : хрестоматія / Н. С. Можайкіна. – Режим доступу : <http://lira-k.com.ua/preview/12214.pdf>. – Назва з екрана.
5. Осеннева М. С. Хоровой класс и практическая работа с хором [Електронний ресурс] : учеб. пособие / М. С. Осеннева, В. А. Самарин. – Режим доступа : <https://urait.ru/search?words=%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B0>. – Назва. з екрана.
6. Прокулевич О. В. Основы хорового диригування [Електронний ресурс] : навчальний посібник / [уклад. Оксана Валеріївна Прокулевич]. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/2337442/>. – Назва з екрана.
7. Якобенчук Н. О. Диригентсько-хоровий практикум (академічний хор) [Електронний ресурс] : практикум / Н. О. Якобенчук, А. М. Карпінєць, А. М. Комаренко. – Режим доступа : <http://lira-k.com.ua/preview/12430.pdf>. – Назва з екрана.

## Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Основи вокально-хорової техніки передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

### Система оцінювання та вимоги

<b>ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ</b>	<b>ВИД КОНТРОЛЮ</b>	<b>БАЛИ</b>
	присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за присутність на заняттях максимальна оцінка складає не більше 5 балів і враховується при оцінці за практичну чи самостійну роботу з відповідної теми
	активність студента під час аудиторних занять (використання співацької установи у процесі заняття; відпрацювання співочої дикції та спостереження за особливостями інтонації; процес співацького голосоутворення; презентація підготовлених індивідуальних проектів на запропоновані теми; виступи слухачів із коментуванням основних тем курсу; обговорення питань винесених на самостійне опрацювання.)	за активність студента під час аудиторних занять максимальна оцінка складає 100 балів, що у кінці навчального семестру множаться на коефіцієнт 0,25
<b>РУБІЖНИЙ КОНТРОЛЬ</b>	Контрольна робота 1 (складається у кожному півріччі) Практичне завдання	максимальна оцінка складає 100 балів, виставляється у поточну щотижневу відомість накопичених балів



	Контрольна робота 2. (складається у кожному півріччі) Практичне завдання	максимальна оцінка складає 100 балів, виставляється у поточну щотижневу відомість накопичених балів
	Всього: 100 *0,25	25 балів
<b>ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ</b>	Іспит Практичне завдання	75 балів
	Загальна оцінка: Загальна оцінка:75+25	100 балів

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник силабусу  
навчальної дисципліни

Кедіс О.Ю.

Завідувач кафедри

Піхтар О.А.

Силабус затверджено  
на засіданні кафедри музичного мистецтва  
від 25.05.2020  
протокол №13